

PATVIRTINTA
Šiaulių miesto savivaldybės
socialinių paslaugų centro direktoriaus
2025 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr.47

Šiaulių miesto šeimos centro direktoriaus
2025 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. V- 119 (1.6.)

ATOKVĖPIO KRIZINIŲ ATVEJŲ IR DARBINGUMO ATKŪRIMO PASLAUGOS BUDINČIAM AR NUOLATINIAM GLOBOTOJUI, GLOBĖJUI (RŪPINTOJUI), ŠEIMYNOS DALYVIUI ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Atokvėpio kriziniu atveju ir darbingumo atkūrimo paslauga budinčiam ar nuolatiniam globotojui, globėjui (rūpintojui), šeimos dalyviui organizavimo tvarkos aprašas nustato atokvėpio kriziniu atveju ir darbingumo atkūrimo paslaugos organizavimo, suteikimo tvarką.

2. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. A1-28 „Dėl Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašu“ (suvestinė redakcija nuo 2025-01-01) ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Atokvėpio kriziniu atveju paslauga** – globos centro organizuojama ir (ar) teikiama paslauga kriziniu atveju, kai tėvų globos netekęs ar globojamas (rūpinamas) vaikas Apraše nustatyta tvarka laikinai perduodamas prižiūrėti kitam budinčiam, nuolatiniam globotojui ar globėjui (rūpintojui), išimtiniais atvejais – šeimos dalyviui, kol budintis ar nuolatinis globotojas, globėjas (rūpintojas), šeimos dalyvis, prižiūrintis, globojantis (rūpinantis) vaiką, dėl susiklosčiusių aplinkybių laikinai negali juo pasirūpinti.

3.2. **Budintis globotojas** – fizinis asmuo, atitinkantis Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse globotojui keliamus reikalavimus, išklauses globėjų ir įtėvių mokymus ir konsultavimo programos Specializuotą dalį, ir gavęs teigiamą išvadą dėl pasirengimo teikti laikino atokvėpio paslaugą.

3.3. **Nuolatinis globotojas** – fizinis asmuo, kuris prižiūri likusį be tėvų globos vaiką, su kuriuo nėra susijęs giminytės ryšiais ir kuriam įstatymų nustatyta tvarka yra arba turi būti nustatyta nuolatinė globa, prižiūri, auklėja, atliepia vaiko poreikius ir suteikia kasdienę priežiūrą vaikui iki jam sukanka pilnametystė.

3.4. **Darbingumo atkūrimo paslauga** – globos centro organizuojama ir (ar) teikiama paslauga budintiems ir nuolatiniam globotojams, sudarant sąlygas jiems susigrąžinti darbingumą.

3.5. **Individualus pagalbos planas** (toliau – Pagalbos planas) – uždaviniai ir pagalbos priemonės, kuriais užtikrinamas vaiko, budinčio ar nuolatinio globotojo, globėjo (rūpintojo), šeimos dalyvių arba įtėvių ir kartu gyvenančių jų šeimos narių poreikių tenkinimas, sudarant sąlygas visaverčiam fiziniam, emociniam, protiniam, dvasiniam, socialiniam vaiko vystymuisi, ir teikiama pagalba ir (ar) paslaugos vaiką prižiūrintiems, globojantiems (rūpinantiems), įvaikinusiems asmenims bei kartu gyvenantiems jų šeimos nariams.

3.6. **Intensyvi pagalba** – globos centro specialistų organizuojamos ir (ar) teikiamos socialinės paslaugos bei kita pagalba vaikui, budinčiam ar nuolatiniam globotojui, globėjui (rūpintojui), šeimos dalyviams, įtėviams ir kartu gyvenantiems jų šeimos nariams vaiko priežiūros, globos (rūpybos) ar vaiko auginimo kriziniais atvejais.

3.7. **Kriziniai atvejai** – vaiko adaptacijos naujoje šeimoje situacijos ir (arba) pasikeitusios vaiko (šeimos) situacijos, kurios sukelia vaikui (šeimai ir kartu gyvenantiems asmenims) sudėtingų išgyvenimų, emocinę įtampą ir kurių vaikas (šeima ir kartu gyvenantys asmenys) negali įveikti savarankiškai, nes tam reikalingi nauji įgūdžiai ir (ar) priemonės.

3.8. **Trumpas atokvėpis** – trumpas budinčio, nuolatinio globotojo poilsis, siekiant atkurti fizinę ar emocinę būklę, arba trumpas atsitraukimas nuo prižiūrimo (-ų) vaiko (-ų), kai budintis ar nuolatinis globotojas turi vykdyti asmeninio gyvenimo veiklas, kuriose prižiūrėjimas (-i) vaikas (-ai) dalyvauti negali.

II SKYRIUS

ATOKVĖPIO KRIZINIŲ ATVEJŲ IR DARBINGUMO ATKŪRIMO PASLAUGOS BUDINČIAM AR NUOLATINIUI GLOBOTOJUI, GLOBĖJUI (RŪPINTOJUI), ŠEIMYNOS DALYVIUI ORGANIZAVIMAS

4. Globos centras organizuoja atokvėpio krizinių atvejų paslaugą budintiems ar nuolatiniais globotojams, kriziniais atvejais globėjams (rūpintojams), esant galimybėms, ir šeimynos dalyviams:

4.1 Krizinių laikotarpiu, esant atokvėpio krizinių atvejų paslaugos poreikiui, kurį įvardija budintis ar nuolatinis globotojas, globėjas (rūpintojas), šeimynos dalyvis ir (arba) nustato globos centro darbuotojai, budintis ar nuolatinis globotojas, globėjas (rūpintojas), šeimynos dalyvis raštu pateikia globos centrui laisvos formos motyvuotą prašymą dėl atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo, likus ne mažiau kaip 2 darbo dienoms iki prašyme nurodytos šios paslaugos teikimo pradžios. Prašyme turi būti nurodomi šie duomenys: asmens vardas, pavardė, prižiūrimo ar (ir) globojamo (rūpinamo) vaiko vardas ir pavardė, atokvėpio krizinių atvejų paslaugos poreikio priežastis, prašomos atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo trukmė.

4.2. Globos centro vadovas, gavęs prašymą dėl atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo krizės atveju, per 1 darbo dieną nuo prašymo gavimo dienos jį įvertina, priima sprendimą dėl atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo ir raštu apie jį informuoja prašymą pateikusį asmenį, pateikdamas sprendimo kopiją. Jei priimtas sprendimas atokvėpio krizinių atvejų paslaugos neteikti, nurodomos tokio sprendimo priežastys.

4.3. Atokvėpio krizinių atvejų paslaugos trukmė – iki 2 savaičių, o išimtiniais atvejais, jei yra papildomas budinčio ar nuolatinio globotojo, globėjo (rūpintojo) prašymas, pateiktas globos centro nustatyta tvarka, ir (arba) jei globos centro darbuotojai įvertina, jog per atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo laikotarpį nustatyti uždaviniai nebuvo pasiekti, tai pažymi Pagalbos plane ir teikia siūlymą ar sutikimą atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo terminą pratęsti, kad būtų įgyvendinti nustatyti uždaviniai ir išvengta papildomų neigiamų pasekmių, sprendimą dėl atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo pratęsimo priima globos centro vadovas.

4.4. Atokvėpio krizinių atvejų paslauga teikiama budinčio ar nuolatinio globotojo šeimoje.

4.5. Globėjas (rūpintojas), norintis teikti atokvėpio krizinių atvejų paslaugą, privalo išklausti GIMK programos Specializuotą dalį. Išklauses GIMK programos Specializuotą dalį, globėjas (rūpintojas) turi gauti teigiamą išvadą dėl pasirengimo teikti atokvėpio krizinių atvejų paslaugą.

5. Globos centras pagal prašymą budintiems ar nuolatiniais globotojams, globėjams (rūpintojams), esant galimybėms ir šeimynos dalyviams krizės atveju, organizuoja atokvėpio krizinių atvejų paslaugas, teikiamas budinčio ar nuolatinio globotojo ir globos centro rašytiniu susitarimu, kuriame nurodoma asmens vardas, pavardė, atokvėpio krizinių atvejų paslaugos poreikio priežastis, planuojama atokvėpio krizinių atvejų paslaugos teikimo trukmė ir kitos šalių nuomone svarbios aplinkybės.

6. Teikiant atokvėpio krizinių atvejų paslaugą, globėjas (rūpintojas), šeimynos dalyvis išlieka vaiko atstovu pagal įstatymą, o vaikas perduodamas laikinai prižiūrėti į budinčio globotojo šeimą.

7. Atokvėpio krizinių atvejų paslauga įtraukiama į individualų pagalbos planą, jos teikimo metu keliama uždaviniai, vertinami rezultatai. Prieš teikiant atokvėpio krizinių atvejų paslaugą krizės atveju, ją teikiant ir baigus teikti, teikiama intensyvi globos centro ir kitų specialistų pagalba vaikui, globėjui (rūpintojui), šeimynos dalyviui.

8. Budintis ar nuolatinis globotojas, globėjas (rūpintojas), šeimynos dalyvis turi teisę anksčiau nutraukti atokvėpio krizinių atvejų nei buvo numatyta, pateikdamas prašymą.

9. Budintis ar nuolatinis globotojas, globėjas (rūpintojas), šeimynos dalyvis perduodantis vaiką atokvėpio krizinių atvejų laikotarpiui, įsipareigoja parengti vaiką:

9.1 sudaryti galimybę priimsiančiam vaiką budinčiam ar nuolatiniam globotojui, apsilankyti šeimoje ir susipažinti su vaiku;

9.2. kartu su vaiku apsilankyti budinčio ar nuolatinio globotojo, šeimoje, kad vaikas susipažintų su kitos šeimos nariais, namų aplinka;

9.3. esant galimybei ir poreikiui palikti vaiką pasisvečiuoti budinčio ar nuolatinio globotojo šeimoje;

9.4. aprūpinti vaiką reikiamomis priemonėmis: drabužiais, avalyne, mokymosi priemonėmis ir kt.;

9.5. domėtis vaiko gyvenimu, bendradarbiauti su budinčiu ar nuolatinio globotoju, globos centro darbuotojais;

9.6. teikti informaciją apie vaiką, kuri reikalinga prižiūrint vaiką atokvėpio krizinio atvejo laikotarpiu.

10. Pagal prašymą, globos centras budintiems ar nuolatiniais globotojams organizuoja atokvėpio kriziniu atveju paslaugos teikimą jų darbingumui atkurti, vaiką perdavus globėjui (rūpintojui) arba grąžinus į šeimą.

11. Globos centras organizuoja darbingumo atkūrimo paslaugą budintiems ir nuolatiniais globotojams:

12. Budintis ar nuolatinis globotojas raštu pateikia globos centrui laisvos formos motyvuotą prašymą dėl darbingumo atkūrimo paslaugos teikimo, likus ne mažiau kaip 2 savaitėms iki prižiūrimo vaiko (-ų) perdavimo nuolatinei globai arba grąžinimo į šeimą.

12.1. Remdamasis budinčio globotojo prašymu (nurodoma: vardas, pavardė, gimimo data, prašymo tekstas, telefono ryšio numeris ir elektroninio pašto adresas, planuojama darbingumo atkūrimo paslaugos teikimo trukmė), globos centras budinčiam globotojui organizuoja darbingumo atkūrimo paslaugos teikimą, prižiūrimą vaiką perdavus globėjui (rūpintojui), tėviams arba grąžinus į šeimą. Darbingumo atkūrimo paslauga teikiama budinčio globotojo ir globos centro rašytiniu susitarimu, teikimo trukmė, per metus siekianti 30 kalendorinių dienų. Jeigu prižiūrimi vaikai budinčio globotojo šeimoje gyvena metus ir daugiau, globos centras turi užtikrinti, kad darbingumo atkūrimo paslauga budinčiam globotojui būtų kaupiama su teise pasinaudoti visa ar dalimi darbingumo atkūrimo paslaugos vėliau, tačiau ne vėliau kaip po trejų kalendorinių metų.

12.2. Remdamasis nuolatinio globotojo prašymu (nurodoma: vardas, pavardė, gimimo data, prašymo tekstas, telefono ryšio numeris ir elektroninio pašto adresas, planuojama darbingumo atkūrimo paslaugos teikimo trukmė), globos centras nuolatiniais globotojams organizuoja darbingumo atkūrimo paslaugos teikimą, vaiką perdavus su vaiku artimais emociniais ryšiais susijusiems asmenims, budinčiam ar nuolatiniam globotojui, globėjui (rūpintojui). Darbingumo atkūrimo paslauga teikiama nuolatinio globotojo ir globos centro rašytiniu susitarimu, per metus siekianti 30 kalendorinių dienų. Darbingumo atkūrimo paslauga negali būti suteikta per pirmus du mėnesius po vaiko apgyvendinimo šeimoje, taip pat kriziniais atvejais.

12.3. Globos centras paslaugų teikimo metu (savitarpio paramos grupės, mokymai ir kt.) budinčio ar nuolatinio globotojo, globėjo (rūpintojo) prašymu prižiūrimam, globojamam (rūpinamam) vaikui organizuoja 1 - 4 valandų trukmės priežiūros paslaugų teikimą, jei ryšio priemonėmis (telefonu, elektroniniais laiškais, pokalbių programėlėmis ir kt.) informuojama apie tokių paslaugų poreikį (nurodoma: budinčio ar nuolatinio globotojo, globėjo (rūpintojo) vardas, pavardė, prižiūrimo ar (ir) globojamo (rūpinamo) vaiko vardas ir pavardė).

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Įgyvendindami Aprašo nuostatas, duomenų valdytojai užtikrina, kad jų atliekamas asmens duomenų tvarkymas atitiktų 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nuostatas. Duomenų subjekto teisės įgyvendinamos Reglamento ir duomenų valdytojo, į kurį kreipiamasi dėl duomenų subjekto teisių įgyvendinimo, nustatyta tvarka.

14. Dokumentai (įskaitant dokumentus, kuriuose yra asmens duomenų) saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatytais terminais.
